РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 3-го лютого 1917. Ч. 14. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, February 3, 1917. No. 14.

НІМЕЧЧИНА ПРОГОЛОСИЛА БЛЬОКАДУ АНҐЛІЇ, ФРАНЦІЇ І ІТАЛІЇ.

ПОВЕРХ 1.000 НІМЕЦЬКИХ ВОЄННИХ ЛОДОК НАХОДИТЬ СЯ НА МОРИ.

В ПЕРШІМ ДНИ БЛЬОКАДИ ЗАТОПИЛИ НІМЦІ 10 КОРАБЛІВ.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ДАЛЬШІ УСПІХИ НІМЦІВ КОЛО РИҐИ. — 900 ПОЛОНЕНИХ І 15 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛІН, 31. січня. — **Вчера німецькі війска віднесли нові успіхи в битві на східнім березі ріки Аа (на полудневий захід від Риги), беручи в полон поверх 900 Москалів і здобуваючи 15 машинових крісів.**

Над рікою Путною Москалям удало ся підчас третого нападу здобути в однім місци укріплені окопи союзних війск.

Над Дунаєм є чинні лише патрулї.

Урядовий німецький рапорт звучить:

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: На східнім березі ріки Аа німецькі війска взяли приступом становища російських війск і відбили всі протинапади. Притім полонено 14 російських офіцирів і 900 салдатів та здобуто 15 машинових крісів.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: По довшім бомбардованю при помочи гармат російські війска перевели наступ на становища наших війск на полудне від долини ріки Путна і по обох сторонах шляху на полудне від Кімполюнґа. Два перші напади ударемнено. Підчас третого нападу удалось російському відділови вдерти ся в наші окопи.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: Над Дунаєм розпочали оживлену діяльність ворожі патрулї; турецькі передні відділи прогнали їх назад".

БИТВА НАД НАРАЇВКОЮ. — 60 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 1. лютого. — Німецький урядовий звіт доносить:

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: З причини великих морозів прийшло лише в деяких місцях до поменьшої битви.

„Над Нараївкою, на полудневий схід від Липиці долішної, відділи німецького полку вдерли ся до російських окопів і повернули з 60 полоненими і одним машиновим крісом.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: Місцями відбуваєть ся перестрілка артилерії.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: На полудневім румунськім фронті панує спокій".

РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 1. лютого. — Російський ґенеральний штаб доносить:

На Буковині неприятель переводить напади на схід від Якобені. Всі дотеперішні напади відбито з тяжкими втратами для неприятеля.

Підчас битви у вівторок полонено на схід від Якобені 11 офіцирів і поверх 1.000 жовнірів. Притім здобуто також 10 машинових крісів, одну гармату і кілька метавок".

—o—

НОВИЙ АВСТРО-УГОРСЬКИЙ АМБАСАДОР ПРИБУВ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

НЮ ЙОРК, 1. лютого. — **Новий австрійсько-угорський амбасадор, ґр. Адам Тарновский, прибув нині на кораблі „Нордам" до Злучених Держав.**

Підчас кварантани амбасадор позістав у своїй кабіні, не уділяючи ніяких вістий кореспондентам преси.

НА МОРИ:

НІМЕЧЧИНА ПОВІДОМЛЯЄ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПРО БЛЬОКАДУ.

ВАШИНҐТОН, 31. січня. — **Німецький посол, ґр. Бернсторф, передав нині в департаменті для заграничних справ ноту, в якій німецьке правительство подає причини, які змусили Німеччину до проголошеня бльокади ворожих держав.**

На початку ноти містить ся заява німецького правительства щодо повної згідности зі засадами президента Вілсона, проголошеними ним в бесїді дня 22. січня в сенаті.

„Заборча політика ворогів, — говорить ся дальше в нотї — **які хочуть диктувати мир, знївечила мирові змаганя чотирох союзних держав. Під вивіскою національного принципу показали вони свої властиві воєнні цїли: розібрати і збезчестити Німеччину, Австро-Угорщину, Туреччину і Болгарію.**

„Се спричинило нове положенє, яке змушує Німеччину до зробленя нових кроків. Від двох і пів року Англія надуживає своєї фльоти, роблячи зусиля змусити Німеччину голодом до здачі. В брутальний спосіб проти всяких законів міжнародного права Анґлія здержала управильнену торговлю своїх противників. При помочи безоглядного напору змусила Анґлія невтральні держави покинути торговлю або її обмежити після її волї. Американський нарід знає про кроки, які роблено, щоби Анґлія і її союзники придержували ся міжнародного права. Однак анґлійське правительство позістало при своїм. Анґлійська жажда пованя нагромаджує щораз то нові терпіня для сьвіта, неоглядаючи ся на заповіди людскости, не зважаючи на протести тяжко пошкодованих держав невтральних, не слухаючи змагань до мира. Кождий день війни приносить нове знищенє, нову нужду і новий пролив крови".

При кінци ноти німецьке правительство подає до відома, що з причини такого становища Анґлії і її союзників вважає за конечне і необхідне ужити всїх сил і способів, щоби як найскорше положити конець війнї. А щоби до сего довести, німецьке правительство зносить всї дотеперішні обмеженя на мори і проголошує бльокаду побережа Анґлії, Франції і Італії.

БЛЬОКАДА ОБІЙМАЄ АНҐЛІЮ, ФРАНЦІЮ І ІТАЛІЮ.

ВАШИНҐТОН, 31. січня. — Рівночасно з нотою Німеччини вручив німецький амбасадор, ґр. Бернсторф, також додаток, в якім є подані близші дати щодо наміреної бльокади.

Сей додаток звучить:

„Почавши від 1. лютого 1917 року буде здержана всїми можливими способами і без жадної дальшої проволоки комунїкація на мори в означених полосах довкола Анґлії, Франції, Італії і на східнім Середземнім мори. (Відтак слїдує точний опис полоси, до якої відносить ся бльокада).

„Невтральні кораблї, які відбувають свою подорож водами, до яких відносить ся бльокада, роблять се на свою власну відповідальність".

Відтак є подані зарядженя щодо невтральних кораблів, які під сю пору находять ся в полосї бльокади або є від неї недалеко віддалені. При кінци є поданий плян їзди для кораблів до Анґлії.

ПЕРШОГО ДНЯ ЗАТОПЛЕНО 10 КОРАБЛІВ.

ЛОНДОН, 1. лютого. — **Бльокада, заповіджена Німеччиною, війшла в житє. До вечера надійшли звіти про затопленє 10 кораблів.**

Між затопленими кораблями були найбільші отсї: **„Епсільон"** (3.211 тон, голяндський), **„Трево"** (3.081 тон, анґлійський), **„Евфрат"** (2.089 тон, бельґійський) і **„Донді"** (2.278 тон, канадійський). Крім того два рибацькі кораблї, 3 вітрильні і один тягаровий корабель „Айда".

АНҐЛІЙСЬКИЙ КРУЖЛЯД „АМЕТИСТ" УШКОДЖЕНИЙ ТОРПЕДОЮ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія), 1. лютого. — **Нині прибув до Пернамбуко анґлійський воєнний кружляк „Аметист", щоби направити ушкодженє, спричинене торпедою німецької підводної лодки.**

Корабель находив ся недалеко берегів Бразилії і мусів звести боротьбу з німецьким кружляком і німецькою підводною лодкою.

—o—

ВАЖНА НАРАДА У ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНҐТОН, 1. лютого. — **Нині відбула ся важна нарада в бюрі президента Вілсона, в якій взяли участь секретар Ленсінґ і инші члени кабінету. Вислід нарад позістає в тайнї.**

Секретар для заграничних справ, Ленсінґ, видав розпорядженє не видавати більше нікому заграничних пашпортів.

В урядових кругах панує переконанє, що між Злученими Державами а Німеччиною прийде до зірваня дипльоматичних зносин.

—o—

ПОВЕРХ 1.000 НІМЕЦЬКИХ ПІДВОДНИХ ЛОДОК НА МОРИ.

ЛОНДОН, 1. лютого. — **З Амстердаму доносять, що число німецьких воєнних підводних лодок виносить поверх 1.000.**

Німецькі підводні лодки находять ся не лише на водах довкола Анґлії і на Середземнім мори, але також в полудневій части Атлянтійського океану і на Тихім океані.

МАПА ОБЛАСТИЙ НІМЕЦЬКОЇ БЛЬОКАДИ.

Німеччина проголосила бльокаду побережа Анґлії, Франції, Італії і східної части Середземного моря.

Місце, зазначене на мапі тїнию, означає области, до яких відносить ся бльокада. Бльоковане побережа переводить Німеччина при помочи підводних мін і при помочи підводних лодок. Кождий корабель, без огляду на те, до якої він держави належить і який є його набір, може бути затоплений без ніякої попередної остороги.

Вузка біла лінія на мапі, яка веде до Анґлії і до Греції, се одинокі дороги, якими можуть плисти кораблї невтральних держав, очевидно коли не везуть воєнної контрабанди.

Натомісць корабельний рух до невтральних держав (як Швеція, Норвеґія, Данія, Голяндія, Еспанія, Греція) може бути удержаний як давнїйше.

В АНҐЛІЇ:

ВІДКРИТО ЗАГОВІР НА ЖИТЄ МІНІСТРІВ ЛЛОЙДА ДЖОРДЖА І ГЕНДЕРСОНА.

ДЕРБИ (Анґлія), 31. січня. — **Нині арештували поліційні власти жінку Алїсу Вілдон, її дві дочки і мужа одної з її дочок, Джорджа Мезона, під закидом заговору на житє президента кобінету міністрів Ллойда Джорджа і його заступника міністра Гендерсона.**

Вісти доносять, що три арештовані жінки є загорілими суфражистками. Дж. Мезон має бути визначним хеміком. Причина заговору незвісна.

АНҐЛІЙЦІ ВТРАТИЛИ В СІЧНИ ПОВЕРХ 32.000 ЛЮДИЙ.

ЛОНДОН, 31. січня. — **Загальні втрати анґлійської армії в місяцю січни виносять після урядово оголошених ліст 960 в офіцирах і 31.394 в жовнірах.**

Від 1. липня м. р. (то є від офензиви над рікою Сомою) анґлійські втрати числять 552.371 людий.

ОСТРА ЗИМА В ЕВРОПІ.

ПАРИЖ, 31. січня. — **В цілій Европі панує сильна зима. Особливо остра зима захопила Францію. Сегорічна зима належить до найострійших за час від 1803 року.**

Навіть в полудневій части Франції температура упала на 28 степенів Фаренгайта. В Парижи упала температура на 14 степенів. Пристань Нант замерзла. Ріки, як Сен, Марн і Саон, вкриті ледовими кригами; ціла комунїкація на ріках здержана.

Мінїстер поживи представив в парляменті невідрадне положенє мешканців Парижа з причини браку угля. З причини перешкоди у водній комунїкації нема спромоги доставити для міста угля. Мінїстер поставив домаганє, щоби військові власти призначили 1.000 військових самоходів в цїли достави угля до Парижа.

РОДИМЦЇ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦЇ!

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поєдинкове число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 438 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописи не звертає ся.

З біжучої хвилі.

Німеччина оголосила бльокаду Анґлії, Франції й Італії. Вість про се викликала немале пригноблене в американських капіталїстичних кругах. Дійшло до того, що навіть сам президент Вілсон обуривсь і рішив ся вислати в тій справі ноту до Німеччини.

По одній стороні велике обурене, по другій велике одушевлене. Знавці запевняють, що бльокада Анґлії причинить ся до зниженя ціни житєвих продуктів у Злучених Державах. **Обчислено, що коли бльокада потриває один місяць, то ціна продуктів у Злучених Державах упаде о 30%.**

Патрік Фой, стейтовий знавець нюйорського департаменту поживи, заявив, що в нюйорській пристани лежить на складі 700.000.000 фунтів волового мяса, яке приготовано до транспорту для Европи. „Коли бльокада війде в житє, — каже Фой — то треба сподівати ся, що ціна покладків спаде о 30%, сир 35%, масло 40%, волове мясо 15%, телятина 20%.

Ціна пшениці вже спала о 25%, а знижене ціни на инших продуктах послідує одно за другим.

„Німецька нота прийшла в ожиданий час для суспільности — сказав знавець Йосиф Гартіґан. — **Ся нота, се срібло на вазї. Але для спекулянтів вона означає безпроволочну руїну".**

Стейтовий комісар поживи, Джан Діллон, заявив, що коли Німеччина потрафить добре перевести бльокаду Анґлії, то ціна поживи в Злучених Державах поверне знова до нормального стану.

І коли нині по цілих Злучених Державах, на заяву Німеччини щодо бльокади берегів аліянтів, підніс ся клич обуреня, то підніс його ніхто инший, лише Вол Стріт в Ню Йорку; піднесли його ті, що на війні, на крови народів збивають кольосальні зиски.

Злодійство, шахрайство — кричить нюйорський цареславний „Свѣтъ" (ч. 3), кидаючи громові проклони на греко-католицького митрополита, ґрафа А. Шептицького.

Коли русскіи войска — пише орган цареславної місії — заняли въ августѣ 1914 р. Львовъ, наши военачальники обойшлись съ митрополитомъ Шептицкимъ дуже ласкаво. **Съ него взяли лишь честное слово въ томъ, що онъ не буде выступати въ проповѣдяхъ противъ Россіи.** Онъ однако же своего слова не стрималъ и **сказалъ громовую проповѣдь противъ русской арміи.**

А дальше, наче їдовита гадина, кидає ся „Свѣтъ" навіть на послів російської державної думи за се, що вони в думі згадали про кривди, які діють ся митрополитови Шептицькому.

Стыдъ и соромъ — горoїжить ся „Свѣтъ" — тѣмъ взбалмошеннымъ членамъ Русской Государственной Думы, которыи осмѣлились выступити въ томъ высокомъ учрежденію съ словомъ защиты за найбольшого ворога-мордерцу Галицко-русскихъ нашихъ патріотовъ! Розстрѣляли бы васъ или кого изъ вашой родины, якъ розстрѣляли, (по доносамъ тогоже митрополита Шептицкого) ни въ чомъ неповинного священника-мученика о. Максима Сандовича и многихъ другихъ Галичанъ, мы зобачили бы, повернулись-ли бы ваши злыи языки, панове Думцы, на защиту того сановного іудишки, (Шептицкого), мѣстце которому не въ православномъ монастырю, а на висѣлицѣ?!

Як жалко мусить бути редакторам „Света", що природа не дала їм рогів!...

СПРАВА ПРОТЕСТІВ

американських Українців до осередних держав.

Дня 10. січня с. р. внесла „Українська Рада" в Америці в імени американських Українців протести до австрійсько-угорського і німецького правительства на руки дотичних послів у Вашінґтоні проти лученя українських земель з Польським Королївством і проти наданя Галичині автономії.

Понизше подаємо письма, які одержала „Українська Рада" від австрійсько-угорського і німецького посольства у Вашінґтоні.

ПИСЬМО З АВСТРІЙСЬКО-УГОРСЬКОЇ АМБАСАДИ.

IMPERIAL & ROYAL
AUSTRO-HUNGARIAN EMBASSY
WASHINGTON, D. C.

No: 175/II Washington, January 23rd 1917

The Ukrainian Alliance of America
25 Chestnut Street,
Yonkers, N. Y.

Gentlemen,—

The H. and Rl. Austro-Hungarian Embassy begs to acknowledge receipt of your letter addressed to the Imperial and Royal Government of Austria-Hungary expressing desires of Ukrainians residing in the United States and begs to inform you that the substance of the request was submitted by wireless to the Imperial and Royal Foreign Office in Vienna.

The I. and R. Embassy will also not fail to forward the letter as soon as an opportunity should arise.

Very respectfully yours
The Austro-Hungarian Chargé d'Affaires:
E. ZWIEDINEK.

По українськи:

Українська Рада в Америці.

Панове:—

Ц. і к. австрійсько-угорська амбасада подає до ласкавого відома, що одержала Ваше письмо адресоване до цісарського і королївського правительства, в якім є висловлені жаданя Українців, поселених у Злучених Державах, і повідомляє Вас, що зміст сього жаданя передано бездротним телеграфом до цісарського і королївського міністерства заграничних справ у Відни.

Ц. і к. амбасада не забуде також переслати письмо так скоро, як лише лучить ся до сього нагода.

З високим поважанем
Австрійсько-угорський заступник амбасадора:
Е. ЗВЕДІНЕК.

ПИСЬМО З НІМЕЦЬКОЇ АМБАСАДИ.

KAISERLICH DEUTSCHE BOTSCHAFT

GERMAN EMBASSY
WASHINGTON, D. C.
J. № A 694.

Washington, D. C., January 24, 1917.

To the President of the Ukrainian Alliance
of America
Yonkers, N. Y.

Dear Sir,

I have the honour to acknowledge the receipt of your letter and the enclosed Memorandum containing the desire of the Ukrainians residing in the United States, which I have read with great interest and which I will be glad to trasmit to my Government according to your wish. I may point out that the limits of the new kingdom of Poland have as yet not been definitely settled; I have no doubt that the legitimate aspirations of the Ukrainian people will be taken in due consideration by the Governments of the Central Powers.

Yours very sincerely,
J. BERNSTORFF.

По українськи:

До Предсідателя
Української Ради в Америці.

Високоповажаний Пане:—

Маю честь повідомити Вас, що я одержав Ваш лист і долучене письмо, заключаюче в собі жадане Українців, поселених у Злучених Державах, яке я прочитав з великим зацікавленем і яке я дуже радо передам свому правительству, відповідно до Вашого бажаня. Я можу тут вказати, що границі нового польського королївства не є ще доси остаточно порішені; я не сумніваю ся, що правительства осередних держав возьмуть під відповідну розваґу справедливі домаганя українського народу.

Ваш щиро жичливий
Й. БЕРНСТОРФ.

Копії внесених протестів вислала „Українська Рада" також до „Загальної Української Ради" і до парляментарного Клюбу українських послів у Відни.

З великим вдоволенем мусимо тут піднести, що український загал в Америці помимо кирині зі сторони деяких одиниць піфпов в сій так важній справі згідно з покликом „Української Ради". Поверх 500 протестів вплинуло від українських парохій, товариств і братств зі всіх усюдів Злучених Держав. Наша американська суспільність дала отсим доказ великої солідарности, розуміючи вагу хвилї і справи. За довіре і сильне поперте „Української Ради" в сій акції висказуємо всім щиру подяку.

* * *

Вправді телеґрами з Відня і Берліна принесли дня 25. січня вістку, що остаточне полагоджене справи Галичини зістало відложене на час по війні, однак помимо того ми не можемо вдоволяти ся самим відложенем справи. Відложене нашої справи ще не є запорукою, що вона зістала прихильно полагоджена.

Саме відложене української справи не може мати дуже великого значіня, бо з евентуальною новою зміною правительства нове правительство може знести рішене попереднього, як про се сьвідчить досьвід з недавної минувшини.

Тому дальшим обовязком Українців є домагати ся від осередних держав полагодженя української справи хоч в загальних начерках, заки ще війна скінчить ся і заки прийде до мирових переговорів. Ясне поставлене української справи під теперішну пору буде мати великий вплив на її полагоджене підчас мирових переговорів. І тому в тім напрямі мусить іти дальше праця нашого загалу.

УКРАЇНСЬКА РАДА В АМЕРИЦІ.

РУМУНСЬКА КАТАСТРОФА.

Положене Румунії в останних часах прибрало такий оборот, що навіть для оптимістів воно видає ся цілком безвихідним. Нещастє прийшло скорше ніж сього сподівали ся румунські державні круги. Всьо, що протягом пів столітя здобула румунська політика і господарство, то в однім моменті опинило ся в руках ворогів Румунії, або красше сказати: Румунія сама загирила своє богатство. Більша часть румунського національного богатства вже більше не належить до румунського народу. Найліпша часть урожайної землї, винниці, копальнї нафти і находячі ся там промислові інституції, вартости тисячі мілїонів, зелїзнича сїть у Волощині, цілий Дунай аж до Браїли, находить ся в руках центральних держав, підчас коли Молдавія находить ся в руках Москалів.

З часописий з останного тижня перед упадком Букарешту довідуємо ся про подробиці історії кровавого нещастя, яке навістило Румунію. Від початку тяжких нападів центральних війск в Карпатах міністри день-в-день радили над ситуацією, але зарадити лихови не були всилї, бо Румунія не була приготована на такі удари.

Найліпші румунські ґенерали погинули в боєвих рядах таки в перших битвах, а їх смерть болючо відбила ся на всій армії. Сцени з похоронів тих героїв є попросту не до описаня. Найбільше болючим ударом для Румунії була смерть найпопулярнійшого команданта, ґенерала Драґліни. **До кінця падолиста 1916 року впало около 60 румунських ґенералів.**

Нещастєм румунської армії було се, що в часї, коли піхота відбивала напади неприятеля, то артилєрія стояла цілком бездільно, бо вона була безрадна під сильним гарматним огнем неприятеля.

А нужда оставшого цивільного населеня! Дійсна румунська зима почала ся ще в падолисті. Уступаючі румунські війска забирали з собою всьо, що під руки попало. Населене остало ся тепер без одежи, страви й опалового матеріялу. Ще в падолисті в Румунії дав ся був відчути брак мяса і риби, а про цукор і риж, найзвичайнійшої поживи міського населеня, нема що й говорити.

Ціла Румунія, як населене так і правительство, **вірила, що війна потриває найдовше три місяці. Та коли справа взяла инший оборот, коли неприятель все близше і близше зближав ся до Букарешту, тоді і настрій почав зміняти ся. В цілій Румунії почали голосно говорити про мир, про окремий мир і про завішене оружа. Про сї справи почали навіть писати, о скільки остра воєнна цензура дозволяла.** Однак голосів, які домагали ся мира ще в падолисті, не слухали.

Нині вже три четверті части Румунії опинили ся в руках центральних армій. (Ціла Румунія має 136.000 квадратових кільометрів, з того числа 100.000 кв. кільометрів находить ся вже в руках центральних армій). **Се страшна наука для такого малого народу, як Румуни. Політичне житє, слава і честь румунського народу опинили ся на вигнаню.**

Румунія бачить тепер свій страшний блуд, але постановляє скоро по війні його направити.

Нинішна катастрофа Румунії — се нерозсудність правлячих кругів, які жертвували житє своєї малої нації в обороні великих і деспотичних держав.

ВИКАЗ ЖЕРТВ.

(Фонди під управою Української Ради в Америці).

ЖЕРТВИ ДЛЯ ВДІВ І СИРІТ.

38. Вотерліт, Н. Й. Всч. о. М. Данилович прислав збірку, уладжену по представленю „Ночи Вефлеємської" в сумі $15.07 і жертву від А. Спяка $1.00. Разом **$16.07**

39. Ормрод, Па. На руки пп. Михайла Прокопова і Николая Щербатого з Іджіпт. Па., зложили жертви в день Рождества отсї добродії: К. і Ксеня Баляс $1.00; А. і Софія Целік 75 цнт.; Н. Щербатий, М. Прокопів, П. Голубовський, Д. Драбик, І. Петрик, К. Коченаш, В. Гуделик, М. Гула, М. Драбик, Д. Позняк, С. Добель, М. Кіт, Т. Кавній, В. Тимків і І. Длугош по 50 цнт.; меньшими датками $11.75. Разом $21.00. Зі збірки призначено для вдів і сиріт $10.00, для засланих в Сибір $5.00, для Січових Стрільців $6.00. .... **$10.00**

40. Сентрал Фолс, Р. Ай. Новозорґанізований 93. від. У. Н. Союза, тов. ім. Ів. Франка, в день Рожд. Хр. заняв ся колядою і зібрав жертви в сумі $33.75. На мітинґу ухвалено, щоби половину тої суми призначити на фонд для вдів і сиріт, а другу половину оставити в касї Товариства. Жертви зложили отсї добродії: Т. Пішка $1.50; В. Рекрут, Н. Пітик, Т. Ляда, А. Пристаюк, О. Паньків, М. Солодкий, Катерина Возьна, А. Коваль, Г. Збир (син Олекси), І. Збир (син Олекси), М. Скалїй, Д. Бабій, С. Тріска, Розалія Примак, Д. Щудрів, М. Щур, Зіґмаран, Анна Мацевко, Анна Семчак і І. Бойко по $1.00; Г. Якимець, Д. Паранюк, М. Паранюк, М. Столяр, Р. Кузь, С. Тільчак, Н. Бень, Н. Процик, Н. Соколовський, С. Кертуцький, В. Богданович, С. Тітик, П. Походжай, П. Сомик, А. Когут, І. Збир (с. Томка), І. Походжай, Т. Вардиґа, Г. Збир (с. Томка), Д. Вардиґа, М. Соховський і К. Бабій по 50 цнт.; меньшими датками $1.25. Разом $33.75. — За виділ Товариства: Олекса Паньків, предс.; Володимир Рекрут, секр. Призначено для вдів і сиріт **$16.85**

41. Когус, Н. Й. В неділю, дня 14. січня, по підписаню протесту, уладжено збірку для вдів і сиріт. П. Теодор Маліґловка переслав зібрану жертву в сумі...... **$19.31**

42. Джанставн, Па. На руки о. І. Шуховського зложили вірні церкви св. О. Николая отсї жертви: І. Березовський, А. Ваціо, Д. Радик, С. Сивий, І. Тиркала, М. Стадник, І. Мельничок, І. Яцинич, І. Раянко, І. Гасяк, М. Ожібко, Я. Яцинич і Г. Пустельник по $1.00; І. Швець, П. Кочеркевич, М. Баран, П. Брезінський, М. Ґентош, І. Ґентош, М. Гусляк, А. Лептач, О. Хмелинський, П. Сас, В. Махник, Н. Возьняк, В. Яростовський, В. Войтович, Н. Войтович, П. Войтович, І. Мальсовський, Ф. Кавчак, В. Микита, В. Моцьо, А. Єрдик, А. Василишин, М. Стиранець, Й. Вуйків, І. Чаплінський, С. Проць, М. Ґурський, Ю. Василовський, Н. Прохідник, С. Пуняк, І. Чаплик, П. Козопас, Д. Сущак, В. Шибіньчик, О. Олїйник, Н. Корівчак, І. Яцинич, М. Ковчак, А. Цицик, М. Тарчанин, А. Кравець, М. Бандровський, А. Дацько, І. Бандровський, Д. Марчак, М. Загродничек, В. Кочан, Н. Ковчак, Вавж. Темплявскі, М. Івасів, М. Бабяк, Я. Кравчик, Анна Марчак, І. Баран, Г. Кравець, О. Яцинич, М. Романів, І. Сироїд і Д. Возьняк по 50 цнт.; меньшими датками $97.50; разом $140.00. Половину призначено для засланих в Сибір, другу половину для вдів і сиріт **$70.00**

43. Кліфтон Гайтс, Па. На руки п. Василя Канюки, голови читальнї, зложили жертви отсї добродії: І. Яскорський і П. Цвик по $2.00; П. Канюка $1.75; В. Бобінський, М. Пилипчук, П. Крайник, Г. Мандзяк, Л. Мацюра і Д. Лцовський по $1.00; І. Броско 75 цнт.; М. Дідух, В. Канюка, І. Сидорський, К. Лукаш, Юлія Кліч, Р. Дрис, Марія Гарнуль, С. Канюка, В. Приймак, С. Мусій, П. Федун, В. Рибак, І. Дикий, Анна Нестір і М. Гойло по 50 цнт.; меньшими датками $6.85. Разом **$26.85**

44. Вотерліт, Н. Й. На хрестинах у п. Миколи Вавренчака зібрав п. Антін Спяк **$1.50**

45. Авока, Па. На весїлю Михайла Пирога зложили на руки п. Василя Своріня жертви отсї добродії: І. Пашкевич $2.00; В. Лісний $1.00; В. Сворінь, С. Медвідь, М. Романишин, М. Бабяк і Г. Рубас по 50 цнт.; М. Загачевський 25 цнт. Разом **$5.75**

46. Олифант, Па. Всч. о. Мих. Олексів зложив жертву **$2.00**

47. Картерет, Н. Дж. З коляди, зібраної Тов. Спів.-драматичним при читальнї „Просьвіта", прислав дякоучитель Мирон Сокільський **$30.00**

48. Ранкін, Па. П. Юрко Кіраль зложив від себе жертву для вдів і сиріт **$5.00**

49. Бріджпорт, Па. Старанями Братства св. Михаїла, від. 15. У. Н. Союза, зібрано підчас Різдва жертви від отсих добродіїв: К. Білик $2.00; П. Довгань, І. Зінь, К. Ляхович і Г. Шибаль по $1.00; І. Влох 75 цнт.; В. Пухта, В. Стельмах, Б. Пітак, І. Шаравара, Ю. Кушнір, Л. Сарабун, М. Стельмах, М. Цапик, Т. Савіцький, М. Сівозат, М. Макоїд, Г. Макоїд, Михайлина Ляхович, П. Зьвінський, Ядвига Бубівська, Т. Голубенний і С. Шимра по 50 цнт.; меньшими датками $1.70. Разом $16.70. За уряд Братства: Т. Голубений, В. Пухта і В. Стельмах. Зібрані жертви призначено по половинї на вдови і сироти та на засланих в Сибір. **$8.35**

50. Стемфорд, Конн. На хрестинах у п. Богдана Тирчика зібрала п-ні Каштанюкова жертви, переслані п. В. Блащуком на фонд для вдів і сиріт.......... **$4.00**

51. Фултон, Н. Й. В часї Різдва заходами пп. М. Гринчука, Д. Бажалука, Д. Коваля, Д. Оленцького, І. Михайлюка, І. Іваськова і І. Каменюка зібрано коляду від отсих добродіїв: Катерина Музичка, Д. Коваль, Г. Дрозда, М. Павлюка, І. Заневич, Г. Ливчании і Я. Паламар по $1.00; Д. Валович 75 цнт.; Таця Надворняк, Марія Попик, В. Зарічний, В. Дрозда, А. Полґевич, Д. Оленцький, Д. Бажалук, І. Зарічний, І. Іваськів, І. Михайлюк, І. Каменюк, М. Лобур, М. Гринчук, М. Панько, С. Поповняк, С. Дробій і Т. Муц по 50 цнт.; меньшими датками $4.75. Разом **$21.00**

52. Провіденс, Р. Ай. Заходами пп. С. Пахомського, Т. Гевки, Р. Чудиовича і А. Леха зложили коляду отсї добродії: Г. Болюх $2.00; Г. Волощук, С. Пахомський, А. Лех, О. Рекрут, С. Саска, А. Брикович і А. Баран по $1.00; А. Ковалевський, Б. Матушевський, К. Любінецька, Д. Рекрут, Д. Починок, С. Мартинович, М. Олїйник, В. Дерлипа, Ф. Рой, П. Накопінський, І. Витязь, Ф. Сохомка, А. Сидор, І. Подольський, Г. Дулеба і А. Гевка по 50 цнт.; меньшими датками $4.00. Разом $21.00, з того почтова оплата 14 цнт. Остало.... **$20.86**

Разом $257.54
Попередно оголошено $1.334.67
ЗАГАЛЬНА СУМА $1.602.21

ЖЕРТВИ ДЛЯ ЗАСЛАНИХ НА СИБІР.

9. Ормрод, Па. Зі збірки в часї Різдва призначена **$5.00**

10. Джанставн, Па. Зі збірки, зложеної вірними церкви св. О. Николая **$70.00**

11. Картерет, Н. Дж. З коляди Тов. спів.-драматичного при читальнї „Просьвіти" **$15.00**

12. Бріджпорт, Па. Половина жертв зі збірки Братства св. Михаїла, від. 15 У. Н. Союза.......... **$8.35**

Разом $98.35
Попередно оголошено $172.88
ЗАГАЛЬНА СУМА $271.23

ЖЕРТВИ ДЛЯ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

7. Савт Бетлегем, Па. На зборах дня 14. січня зложили на руки Алексія Вавришка і Михайла Баранника жертви отсї добродії: І. Малицький 55 цнт.; М. Банах, М. Баранюк, В. Данчук, А. Вавришко, І. Дячун, С. Каплун, С. Когут і В. Музика по 50 цнт.; меньшими датками $3.20. Разом $7.75. Оплата посилки 10 цнт. — Остало **$7.65**

8. Ормрод, Па. Зі збірки в часї Різдва призначено **$6.00**

9. Картерет, Н. Дж. З коляди Тов. спів.-драматичного при читальнї „Просьвіти" **$15.00**

Разом $28.65
Попередно оголошено $39.50
ЗАГАЛЬНА СУМА $68.15

ФОНД ІМ. ІВАНА ФРАНКА.

3. Картерет, Н. Дж. З коляди Тов. спів.-драматичного при читальнї „Просьвіти" **$5.00**

Разом $5.00
Попередно оголошено $322.85
ЗАГАЛЬНА СУМА $327.85

НАРОДНИЙ ФОНД.

3. Джерзи Сіти, Н. Дж. Укр. Народний Союз **$200.00**

Разом $200.00
Попередно оголошено $6.50
ЗАГАЛЬНА СУМА $206.50

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕНЕ ЖЕРТВ:

Жертви для вдів і сиріт	$1.602.21
Жертви для засланих на Сибір	271.23
Жертви для Січових Стрільців	68.15
Фонд ім. Івана Франка	327.85
Народний Фонд	206.50
Разом	$2.475.94

УВАГА: У виказах жертв будуть подавані імена лише тих жертводавців, які зложили жертви у висоті від 50 центів в гору.

Викази жертводавців і гроші треба посилати на адресу: Rev. E. Sydoriak, 42 Van Buren St., Passaic, N. J.

Чеки і моні-ордери треба виповняти так: „Ukrainian Alliance of America", K. Kirczow, Treas., 68 Greene St, Jersey City, N. J.

ЗА УКРАЇНСЬКУ РАДУ:
о. Е. Сидоряк, фін. секр. „Укр. Ради",
Кость Кирчів, кас. „Укр. Ради".

Василь Білинський.

Моє полонене.

Ми стояли в Польщі, недалеко місточка Нового Радомска. Мій батальон обсадив маленьке, нуждене польське сільце, яке числить до 50 нумерів. По одній стороні дороги хати, по другій тягнуть ся просторі поля, які ген-ген під лісом щезають. По противній стороні, за хатами, є також поля, ограничені на овиді густими корчами. Виднокруг зі всіх сторін замкнений то лісом, то невисокими кущами.

Ми, окопані за рядом хат, є вже в безпосередній стичности з ворогом, що потверджують часті зявлюваня козацьких патруль на овиді. Се безличні бестії! Потрафлять зблизка приглядати ся ворогови, безнастанно маневруючи конем так зручно, що жадним способом його не поцілиш.

Правда, доперва вчера заняли ми се сільце, але щось між нашими офіцирами песимістичний настрій. Вони не вірять, аби ми довго свою позицію вдержали, хоч приказ звучить: „Наш батальон, на лівім крилі дивізії, мусить видержати до послідної можливости!"

— Здасть ся, що ми готові поїхати завтра до Москви в гості — говорить командант моєї компанії.

— Ні підкріплень, ні приказів, що робити далі: мабуть зле з дивізією — докидує хтось другий.

Та подорож в „дальокую матушку" стояла перед нами гей щось грізного, таємничого, і тому кождий потішав себе, як міг.

Ми не будемо тепер тому дивувати ся, бо загальне тодішнє положенє відбило ся й на моїм батальоні. Се-ж були часи 1914 р., коли то Москалі сягали вже до Кракова.

Ще тогосамого дня пійшов я з лікарем за поживою. Ми купили гарну курку, жовнїр її приладив і се мало бути на вечеру. Я опісля пійшов ще шукати за мукою, і в вечер були сьвіжі паляниці.

Тимчасом навкруги нас було спокійно.

— Чати не доносять про нїщо надзвичайне, то може нині повечеряємо спокійно — говорив жартуючи поручник Мадяр.

Правда, безнастанно доходили до нас глухі нальоти далекої канонади, та се було десь-там далеко, в центрі, а в нас покищо тихо. Не знали ми, що наша дивізія побита і подала ся взад, полишивши нас на волю долі.

В вечір, 20. падолиста, спокійно.

— Щось мене непокоять отсї часті зявлюваня козаків під лісом — замітив до свого адютанта командант батальону, переходячи біля мене. Ми всі знали, що положенє стати ся критичне, але ніхто з нас не сподівав ся, що „екзекуція" наступить так скоро.

О півночи дали ся нагло чути стріли розставлених чат, за чим вивязав ся зараз горячий крісовий огонь. Се „Москва" задумала була нас взяти, нагло наскочивши, але дїставши по лобі, вернула ся. Всеж таки між нами було велике напруженє до самого рана. Вже при вечери ми з лікарем і командантом моєї компанії говорили отверто, що як завтра поміч не прийде, то ми пропали. Тут можливість далекої подорожи на Схід ставала вже явно перед очима. Щодо мене то я мав якесь глухе прочутє, що справа скінчить ся погано і тому разом з другими не міг своїх нервів утихомирити.

Нараз рано, пів до осьмої, пригадую собі докладно, почула ся знова крісова стрілянина, яка взмагала ся з кождою хвилею. Всьо між нами заметушило ся. З хат, які були дуже близко окопів, було чути зойк і плач жінок та дітий. Кождий з нас стріляв цілою душею. Видно було, як у стоячих напроти нас ворогів щось незвичайно оживило ся. Мабуть приготовлялись до нападу. Ми звертаємо туди весь наш огонь.

Та нагло на правім крилї підняв ся некольний крик, шум і галас. Дивимо ся там, аж тут „Москва" з боку, з заду, з переду — значить, ми окружені і то силами в троє від нас більшими. Та дарма; ми боронили ся!

Тяжко описати насуваючу ся картину. Якийсь дикий гамір, напів зьвірячий; накликуваня салдатів „бросай оружє"; крик, степенований зойком ранених і завзятим гепанєм кольб, куди попало; свист куль, що бренять у воздусї, мов ті оси; загальна метушня, горячка—все те витворювало якийсь дикий, кровавий образ, котрий ще й доси стоїть менї перед очима.

Але не довго тривав сей кровавий танець. Найбільше з десять хвилин. Потім нагло покрила всьо тишина, перерывана тільки час від часу салдатськими словами: „веді", „ступай", та денеде ще глухим зойком ранених. Убитих було яких 4 до 5, зате ранених много.

Взяли нас в полон цілий батальон, до 800 людий, і уставивши за селом в чвірки, повели до свого начальства.

Тепер стелила ся нам всїм дорога в „дальоку Россію". Яка доля нас там ждала, чи кождий видержить кайдани неволї — се наразї була для нас всїх загадка, запечатана сїмома печатками.

УКРАЇНСЬКІ СОЦІЯЛЇСТИ Є ВОРОГАМИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ.

(Надіслана стаття).

Чи є на цілій земській кулї більше нещасливий нарід, як наш, український? Чи історія якого народу є так богата в нещастя і злидні, як історія українського народу?

Переживав і пережив наш нарід татарські і турецькі лихолїтя. Перебув ляцьку та московську панщину. Переживав і переживає народні та релїгійні переслїдуваня. Терпів і терпить знущаня чужих правительств над собою. Переживав і переживає тепер наслідки Переяславської угоди з Москвою. Нї одної спокійної і щасливої хвилї в житю не мав наш нарід. Нищили його вороги, нищили його також свої.

Ворогів має кождий чоловік не то нарід. І коли ворог нашої нації старає ся нас нищити, то воно є меньше болюче від того, що нашу націю нищить свій, домашний ворог.

Поодинокі люди добачують, яке лихо виряджують „свої" вороги, і на основі того вони стараютъ ся запобігти дальшому ширеню того лиха.

І коли нині американські Українці в своїй житевій програмі поставили собі між иншим за ціль поборювати цареславє та інтернаціональний соціялїзм, то до сього змусила їх якась причина.

Кождий щирий Українець все буде стояти на сторожи народних інтересів, все буде берегти свої національні права. Тимсамим кождий щирий Українець все буде безпощадно нищити всьо то (і всїх тих), що ворожо відносить ся до української нації.

Нарід, який хоче жити, не повинен толерувати таких одиниць і партій, що стараютъ ся відібрати йому житє. **Нарід, який боретъ ся о своє істнованє, мусить перше знищити одиниці і партії, які стараютъ ся ослабити животну силу народу.**

І український нарід мусить пошукати за тими чинниками, які тепер шкодять, або зашкодять йому в будуччині.

Внутрішна недуга є небезпечнїйша від внїшної. Такєамо **внутрішний ворог народу є небезпечнїйший від внїшного.** Внїшного ворога нарід бачить, але внутрішний ворог скриваєтъ ся, тому і мова тут буде про внутрішних ворогів нашого народу.

Внутрішним ворогом нашого народу є цареславє та інтернаціональний соціялїзм.

Про шкідливі впливи цареславя не будемо сим разом говорити. Сю точку повинна порушити инша сторона. Натомісць поговоримо тут про шкідливі впливи інтернаціонального соціялїзму.

Українські „соціялїсти" голосять ідеї інтернаціоналу так як соціялїсти инших націй. В практиці однак ідеї інтернаціоналїзму є далекі від тих ідей, які голосить ся. Польський соціялїст-інтернаціонал голосить ідею братерства, любови і мира, але в практиці він сам не приноровлюєтъ ся до тих ідей. За „братерство" він уважає прилученє українських земель до Польщі. Польський соціялїст-інтернаціонал **голосить** ідею любови, але **в практиці** він пхає ніж в серце Українця. Він **голосить** мир, але **працює** в напрямі відбудованя Польщі „од моржа до моржа". Чи може бути мир, коли оба народи будуть взаїмно все поборювати ся?

Російські соціялїсти-інтернаціонали також голосять інтернаціональні ідеї, але в практиці вони дуже далекі від тих ідей. Коли 5. падолиста 1916 року центральні держави проголосили независиму Польщу, то вони, російські інтернаціонали, стали в обороні Польщі. Оборона полягала цілком на „інтернаціональній" основі. Примірoм російська соціялїстична ґазета „Новый Міръ" в Ню Йорку написала, що Польщі треба віддати всї ті землї, які належали до неї в 1772-гім році...

Значить, що на основі інтернаціонального соціялїзму українські землї: східна Галичина, Волинь, Холмщина, Поділє і прочі українські провінції аж по Дніпро треба віддати Польщі, бо ті землї в 1772-гім році належали до Польщі...

Осьтак виглядають ідеї інтернаціоналу в практиці.

А наші, українські „соціялїсти" цілком, без ніяких застережень, годять ся з програмовою роботою такого інтернаціоналу.

Коли ділять Польщу, то польський соціялїст-інтернаціонал верещить на всї заставки, протестуючи проти того подїлу. Коли Нїмець бє Москалів, то російський соціялїст-інтернаціонал плаче за Росією і іде там, аби стати на боеву лінію (Бурцев). Коли Москалї роблять нагінку на Жидів, то жидівські соціялїсти-інтернаціонали йдуть до рабінів і разом вносять протест та підносять крик по цілій земській кулї. Але **коли Москалї тисячами вивозять на Сибір Українців, коли Москалї бють і мордують українські дїти, женщини і старців, то українські соціял-інтернаціонали сидять тихо, ша... „Кождий Русин** (розумій: **Українець) є свиня". — „Най шляк трафить всїх Русинів** (розумій: Українців)". **— „Як би я був австрійським або німецьким цїсарем, то я би всїх Русинів** (розумій: **Українців) казав повивішувати"** і т. д. і т. д. **Такими словами висловлюєтъ ся провідник українських „соціялїстів-інтернаціоналів" у Злучених Державах.**

Такими кличами українські „соціялїсти-інтернаціонали" годують наших людий. „Як би я був австрійським або німецьким цїсарем, то я би всїх Українців казав повивішувати" — каже провідник українських „соціялїстів" у Злучених Державах. Отсе примір любови українських „соціялїстів-інтернаціоналів" до українського народу.

І чи український нарід в Злучених Державах має толерувати таку партію? Чи український нарід дозволить на се, аби всякі шибайголови вішали цілий наш нарід?!

Наші дїти проклянуть нас, коли ми дозволимо дальше ширити між нашим народом соціялїстично-інтернаціональну пошесть; коли ми позволимо „нашим соціялїстичним провідникам" (розумій: правительственно-російським платеним аґентам) вішати український нарід.

—о.

ДО УКРАЇНЦІВ У МІЛВОКІ, ВІС.

ВЕЛИКЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ

— відбудеть ся —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 5. ЛЮТОГО С. Р.

о 3-тій годині пополудни.

в гали під ч. 1806 при Ст. Пол евеню і 18-тій ул.

Віче скликує орґанїзатор У. Н. Союза в Америцї в цїли зорґанїзованя першого відділу У. Н. Союза в Мілвокі, Віс.

БРАТЯ! Кому лежить на серци добро нашого народу і обезпеченє своїх жінок, мужів і дїтий в своїй ріднїй орґанїзації, той повинен явити ся в означеній годині на сїм вічу. Будуть обговорювати ся справи краєві і американські і орґанїзованє першого українського гнїзда в Мілвокі. Чи не пора мати нам своє власне товариство? Чи не пора вже перестати підшивати ся в кацапську шкіру і самих себе польщити? Нї, вже надійшов час, зійшла для нас зірка в Мілвокі!

На тім вічу буде промовляти орґанїзатор У. Н. Союза з Шікаґо і місцевий орґанїзатор. Явім ся всї до одного і вступім до У. Н. Союза.

ЗА КОМІТЕТ:

Василь Саґан. Стефан Ковтун. Ілія Шкварок.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. св. Володимира, від. 179, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітинґ відбудеть ся дня 11. лютого с. р., зараз по Службі Божій, в гали церковній. З причини балів мітинґ є прискорений. Просить ся всїх членів, аби на сей мітинґ явили ся. — М. Стецїв, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Богородчани", від. 233, подає до загального відома, що на річних зборах в грудни м. р. вибрано отсей уряд: М. Лятишевський, предс.; В. Касєк, заст. предс.; Н. Білїчак, кас.; Н. Мартинець, заст. кас.; І. Мартинець, секр. фін.; В. Костїв, секр. рек.; І. Гаврилко і К. Лятишевський, контрольори; П. Гуменяк і П. Сковронський, догл. хорих. Збори т-ва відбувають ся в кожду другу суботу по першім під ч. 414 Е. 5-та ул. Найблизші збори відбудуть ся в суботу дня 10. лютого с. р. у висше згаданім місци. Кождий член обовязаний явити ся бо є дуже важні справи до полагодженя. — М. Лятишевський, предс.; І. Мартинець, секр. фін.; В. Костїв, секр. рек.

ПОДЯКА.

Я нивше підписана Паранька Лобур, по мужови Каліновська, складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за скоре і точне виплаченє менї посмертного по моїм братї бл. п. Семені Лобур, членови відділу 296, в Ню Кенсінґтон, Па., в сумі $1,000, котру я отримала 6. січня 1917 р. Такєамо дякую сердечно урядникам і всїм членам 296 відділу У. Н. Союза, котрі брали участь в похоронї помершого. Дякую всїм членам за те, що купили вінець і зложили його на могилу свому помершому братови. Дякую вкінци всїм тим, котрі взяли участь в похоронї мого брата. Дай Боже, щоби У. Н. Союз зріс в десятеро більший ніж тепер, бо то є перша і найлїпша орґанїзація в Америці. — Паранька Лобур Каліновська.

КРОМПТОН, Р. АЙ.

ТОВ. „ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ", ВІД. 246 У. Н. СОЮЗА В КРОМПТОН, Р. АЙ.

— устроює —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 10. ЛЮТОГО 1917 Р.

в ODD FELLOWS HALL

School Street, Crompton, R. I.

Початок точно о годині 5-ій пополудни.

За добру забаву ручить — КОМІТЕТ. 13-15

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

ПЕРШИЙ РАЗ В ГЕМОНД, ІНД.

УКРАЇНСЬКИЙ АМАТОРСЬКИЙ КРУЖОК „БОЯН" З ШІКАҐО (ВЕСТ ПУЛМАН), ІЛЛ.

під управою п-ні Юлії Шустакевичевої, артистки Укр. Народного Львівського театру відограє представленє

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"

(комічну оперету в 2. діях Ів. Котляревського)

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11. ЛЮТОГО 1917 Р.

в гали „Стодолї" на розї ул. Колумбія і Мортон, Іст Гемонд, Інд.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Наталка, українська дівчина..п-ні Юлія Шустакевичева
Горпина Терпелиха, її мати..........п-ні М. Туровська
Петро, любовник Наталки..........п. Петро Костюк
Микола, свояк Терпелихи..........п. С. Кредєнс
Тетерваковський, возьний, жених Наталки..........п. І. Гавришків
Макогоненко, сільський виборний.....п. Никита Костюк

Початок о год. 6-ій вечером.

ЦІНИ МІСЦЬ: 75, 50, 35 і 25 ЦНТ.

ВЕСЬ ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА НАРОДНІ ЦІЛИ.

ПЕРЕД І ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ. 14-15

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Мітинґ Товариства Русько-Американських Горожан відбудеть ся в неділю, дня 4. лютого с. р. о год. 3-тій пополудни в „МЕРКАНТІЛ ГОЛ", 849 Норт Френклін ул. На мітинґу повинен кождий член явити ся, позаяк будуть полагоджувані важні справи і буде вибір нового уряду на 1917 рік. — Т. Грицей, предс.; М. Рибак, секр.; І. Борисевич, кас. 13-14

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Нове товариство в Гамтрамк, Міш.

Отсим подаєть ся до загального відома Українців у Гамтрамк, Міш., і околиці, що дня 28. січня 1917 р. старанем п. Сильвестра Гривнака засновано нове Товариство ім. Маркіяна Шашкевича. Перший забрав голос п. С. Гривнак, вказавши ціль і вагу новоснованого товариства. Відтак вибрано уряд, в котрого склад війшли слідуючі: Юрій Гулик, предс.; Т. Іваськевич, заст.; Петро Туранський, секр.; Стефан Вовк, заст.; Олекса Купій, кас.; Іван Федорів, заст.; Дмитро Ковальчук, Олекса Романишин і Іван Клим; контрольори; Павло Василик, Василь Маркович і Софія Микула, надз. хорих; Іван Ковбаса, дверник. По короткій дискусії ухвалено рівночасно вступити в члени Укр. Нар. Союза, яко відділ.

Українці Гамтрамк і околиці! Вписуйте ся громадно до нашої дорогої організації, котра не одній вдові і сироті втерла сльози. Не повинно бути нїодного Українця, котрий би не належав до Укр. Нар. Союза. Мітінґи будуть відбувати ся кождої другої неділї по першім в гали Українського Дому, під ч. 84 Ґрейлінґ ул. — Петро Туранський, секр.

Новий закон для збереженя здоровля дітий.

В четвер (1. с. м.) в нюйорськім стейтї впроваджено в житє новий закон про береженє дітий. Новий закон говорить, що дїти низше 15 літ житя, які старалиб ся о працю, мусять виказати ся сьвідоцтвом укінченя всіх кляс народної школи. Дїти низше 16 літ житя, які з конечности мусять заробляти на хліб, мають дати доказ, що покінчили найменьше 6 кляс народної школи.

Сей закон, як і прочі инші закони про збереженє здоровля дітий, суспільні круги приняли з великим одушевленем.

Тяжкі часи для видавництв.

Адміністрація нюйорської часописи „Ворлд" заявила, що з днем 1. лютого б. р. часопись буде виходити в меньшім обємі, з причини недостачі ґазетного паперу. Також не будуть безуслівно приймати часописий назад по опущеню порога друкарні.

Зцентралізоване запомогових комітетів для жертв війни.

Найновійші вісти з Вашінґтону доносять, що справа зцентралізованя всіх запомогових комітетів для жертв війни стоїть вже на дорозі до здійсненя. Сею справою заняли ся три найбільші запомогові комітети, а іменно міжнародний Червоний Хрест, з головним осідком у Швайцарії; міжнародне товариство Юнґ Мен Кріщен Асошіейшен, з головним осідком в Ню Йорку, та фундація Ракефелера.

Міжнародна комісія не буде мішати ся в справи таких запомогових комітетів, як бельґійський, український, литовський, вірменський, сирійський, польський і т. п.

Гюз говорить.

В четвер (1. с. м.) на річнім бенкеті „Брави-Алумні", в Ню Йорку, Чарлс Е. Гюз, бувший кандидат на президента, виголосив промову, в якій сказав, що „в сій сьвяточній годинї кождий льояльний Американець, без огляду на партії, повинен стояти при своїм правительстві". За повисші слова присутні гості нагородили Гюза бурею оплесків.

Коваль з 23-го полку американської армії вкрав 9 коний.

Капітан Банґс з 23-го (Бруклин, Н. Й.) полку американської армії доніс до поліційної кватири вістку, що в його полку пропало богато річий, а також 9 коний. Він зарядив пошукуванє за полковим ковалем, який по повороті з мексиканської границї утік з військової касарні. Детективи віднайшли крадені коні і від купця довідали ся, що їх спродав Джеймс Дюґен, коваль з 23-го полку. Він попродав коні по 35 долярів за одного. Американське правительство платило за сї коні по 130 долярів.

В якій цїли він женив ся.

Перед нюйорським судом ставив ся Джордж Кемел, 38-лїтний мущина, якого оскаржено о двоженство. На розправі явили ся також дві молоді женщини, одна 20-лїтна Катерина Фіск, а друга 18-лїтна Марія Луіс. Обі вони заявили, що Кемел є їх чоловіком, але рівночасно обі відрекли ся його. Катерина Фіск сказала, що Кемел масненькими словами притягнув її на шлюбну присягу, а в два тижні по шлюбі, побачивши, що вона не має гроший, покинув її і пропав. Марія Луіс зложила подібне зізнанє, додаючи також, що Кемел жив з нею, доки у неї стало гроший. Так прожили вони через 6 місяців. „Жити з ним — сказала Марія Луіс — було менї дуже прикро. З початку він був ще якотако, але вже по двох місяцях я не могла його стерпіти, а він мене. Ми не могли обоє погодити ся. Сказавши инакше: одно з нас тягнуло в кут, а друге в двері; одно до ліса, друге до біса".

Курців остро покарали.

Судія Конвей в нюйорській дільници Квінс покарав Домініка Шілляка гривною 20 долярів за се, що він курив у фабриці, де на стіні висить пересторога: „Остро забороняєть ся курити". За такусаму провину пійшов на 2 дні до арешту Р. Аґорский з Лонг Айленд Сіти.

Стрілив до хлопця задля 5 центів.

Якісь два зоружені мущини в Бруклині, Н. Й., стрінули у Форест парку 16-літного хлопця Френка Петерсона і зажадали від нього гроший. Хлопець відпирав ся, кажучи, що має лише 5 центів, яких нїяк не може віддати, бо йому самому потрібно. Почувши таку відповідь, один з тих двох мущин витягнув револьвер, стрілив до хлопця і поранив його тяжко. Раненого забрали до шпиталю.

41 літ на самоті.

За замордоване двох дітий в 1876-тім році, засуджено тоді на досмертний кримінал 15-літного Дж. Помероя в Бостон, Масс. Його замкнено до келії без дверий і вікон, з отвором в стели, куди падало сьвітло. Тим отвором йому доставляли їду, книжки і инші потреби, так, що він цїлими роками не бачив людий. В тій келії, на самоті, Померой прожив 41 літ, бо аж минувшого тижня стейтова рада дозволила перепровадити його до келії, де є вже більше арештантів. Арештант, коли його засудили, умів лише трохи читати. Нинї він володіє сімома мовами, а тепер студіює арабську мову і право. Ще в молодости він мав велику охоту до науки. Але що йому тепер з тої науки?...

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Пан Іван Дячун, Нюарк, Н. Дж. — Маленька похибка, якої Ви не зауважили, впровадила Вас в блуд. Бувший намісник Галичини називав ся **Михайло Бобжинський** і він є родовитим Поляком.

Коли Росія заняла східну Галичину, тоді цар Николай іменував ґубернатором східної Галичини ґрафа **Володимира Бобрінського,** родовитого Москаля.

Крім Володимира Бобрінського є ще один **Бобрінський,** який в часї мира приїзджав до Галичини пропаґувати москвофільську та цареславну місію.

Михайло Бобжинський, бувший намісник Галичини, знаходить ся весь час в Австрії. Тепер він є австрійським міністром для Галичини. Ви програли заклад.

СТАТИСТИКА ЕКСПЛЬОЗІЙ У ФАБРИКАХ АМУНІЦІЇ.

Протягом 30 місяців, то є від часу вибуху европейської війни, в Злучених Державах лучили ся експльозії в отсих фабриках амуніції:

Рік 1914.

Елізабет, Н. Дж. — Фабрика „Врайт Хемікал Воркс" знищена експльозією стрільної бавовни. 3 убитих (вересень).

Рік 1915.

Гаскел, Н. Дж. — Дю Понт Павдер Ко. 5 забитих (март).

Алтон, Ілл. — Еквітебл Павдер Ко. 5 забитих (цьвітень).

Помптон Лейк, Н. Дж. — Експльозія пороху на зелізничій стації (цьвітень).

Ню Йорк, Н. Й. — Аймер енд Аменд, Іст 19-та ул. Експльозія хемікалій. 2 ранених.

Солвей, Н. Й. — Семент Солвей Ко. Знищена фабрика бензолю.

Пітсбурґ, Па. — Етна Хемікал Ко. 1 забитий, 10 ранених.

Керней'с Пойнт, Н. Дж. — Фабрика пороху Е. І. Дю Понт Ко. 6 ранених (10. мая). Друга експльозія 15. мая. Трета експльозія 25. мая. Фабрика знищена. 5 ранених.

Валінґтон, Н. Дж. — Ендерсон Хемікал Ко. Експльозія стрільної бавовни. 2 забитих (май).

Гаскел, Н. Дж. — Експльозія Дю Понт Павдер Ко. 4 ранених (липень).

Актон, Масс. — Амерікан Павдер Ко. Фабрика знищена (серпень),

Френкфорд, Па. — Експльозія в арсеналї. 3 забитих (серпень).

Філядельфія, Па. — Експльозія в арсеналї Френкфорд. 3 убитих (серпень).

Вілмінґтон, Дел. — Експльозія в фабриці пороху Дю Понт Павдер Ко. 1 забитий, 16 ранених (серпень).

Ню Йорк, Н. Й. — Сміт енд Ленгарт ко. Експльозія бензолю. 2 ранених (вересень).

Піноль, Кал. — Експльозія 7.000 фунтів динаміту в зелізничім поїздї. 3 забитих (вересень).

Пітсбурґ, Па. — Вестінґгавз Електрік енд Мфґ. Ко. Експльозія шрапнелів. 2 забитих (вересень).

Норт Берґен, Н. Дж. — Знищена фабрика. 2 убитих (вересень).

Емпоріюм, Па. — Етна Експлозів Ко. 4 забитих (жовтень).

Помптон Лейкс, Н. Дж. — Металік Кеп Воркс. Фабрика знищена (жовтень).

Райзінґ Сон, Дел. — Знищена фабрика Дю Понт Павдер Ко. (падолист).

Керней'с Пойнт, Н. Дж. — Перша експльозія у вересни. Друга експльозія в фабриці Дю Понт Павдер Ко. 1 убитий, 16 ранених (падолист).

Ню Рошел, Н. Й. — Коркар Хемікал Ко. 6 ранених (грудень).

Редінґтон, Па. — Експльозія в Бетлегем Стіл Ко. 1 забитий, 15 ранених (грудень).

Вілмінґтон, Дел. — Велика експльозія амуніції в Дю Понт Павдер Ко. 31 забитих (грудень).

Рік 1916.

Керней'с Пойнт, Н. Дж. — Експльозія в Дю Понт Павдер Ко. 5 забитих, 9 ранених. Богато фабричних будинків знищених (січень).

Нюгол. Ме. — Знищені будинки фабрики Дю Понт Павдер Ко. (січень).

Вілмінґтон, Дел. — Дві експльозії в фабриках Дю Понт Павдер Ко. (10. січня); пята експльозія 13. січня.

Промптон, Н. Дж. — Експльозія в фабриці Дю Понт Павдер Ко. 1 забитий, кількох ранених (січень).

Бріджпорт, Конн. — Експльозія в Юніон Металік Картрідж Ко. 2 ранених (лютий).

Нюкесл, Дел. — Знищена фабрика Бетлегем Проджектіл Ко. (лютий).

Воборн, Масс. — Вилетіла в повітре фабрика Ню Інґленд Хемікал Ко. (лютий).

Ґібставн, Н. Дж. — Експльозія в Дю Понт Павдер Ко. 5 ранених (січень). Будинок фільтрів знищений (март).

Наеґера Фолс, Н. Й. — Знищена фабрика Наеґера Фолс Електрік Ко. 1 забитий, кількох ранених (март).

Блуфілдс, В. Ва. — Знищена фабрика Дю Понт Павдер Ко. 3 забитих (цьвітень).

Ґібставн, Н. Дж. — Вилетіла в повітре фабрика Дю Понт Павдер Ко. 14 забитих (май).

Лендінґ, Н. Дж. — Знищена фабрика Атлас Павдер Ко. 5 забитих, 15 ранених (май).

Вейн, Н. Дж. — Знищена фабрика Дю Понт Павдер Ко. 1 забитий, 18 ранених (червень).

Блек Там Айленд, Н. Дж. — Вилетіли в повітре засоби амуніції і шрапнелів, вартости міліони долярів, що були готові до висилки.

Рік 1917.

Кінґсленд, Н. Дж. — Знищена велика фабрика амуніції і засобів Канадіен Кар енд Фавндри Ко.

Гаскел, Н. Дж. — Цілковито знищена фабрика стрільного пороху на поверхни 200 акрів. Експльодувало більше ніж 400.000 фунтів пороху.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по ½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

ТЕЧУТЬ РІКИ ПОВНІ КРОВИ.

От вже третій рік минає
Як я в Америці,
І тяжко мені забути
Про свою землицю.

Бо як з неї виїзджав я,
З нею ся прощав я,
Тоди свою рідну землю
Мамою назвав я.

Пращай тепер, моя земле,
Тебе я лишаю
І кровавими сльозами
Тебе поливаю.

Ото ворог напосів ся
Тебе відібрати;
Мою любу Украіну
В свої руки взяти.

* * *

Течуть ріки повні крови,
А ми не зважаєм
І тих ран не завинемо,
Бо жалю не маєм.

Схаменім ся, рідні братя,
Тут, у Америці,
І пішлімо які датки
На бідні вдовиці.

Бо вже третій рік доходить,
Їх мужі воюють,
А їх діти голі, босі
Без батька нудьгують.

Отож, братя, памятаймо,
Їх не забуваймо
В старім краю рідних братів
Щораз спомагаймо.

М. Думанський.

Іванслвіл, Па., 27. січня 1917.

ОСТАННІ ВІСТИ З РОСІЇ.

Голіцин обстоює за політичними виновниками.

Росія під проводом нового премієра, Голіцина, починає поводи „реформувати ся". Наради думи відложено. Тепер Голіцин звернув увагу на політичних виновників. Він увільнив убийників Распутіна, випустив з тюрми бувшого мінїстра війни, Сухомлїнова, а також старає ся приглушити процес проти Штірмерового секретаря, Мануйлова, та проти Дубровіна, який плянував замах на житє провідника партії кадетів (конституційних демократів). Павла Мілюкова.

Новий мінїстер судівництва, Добровольский, заявив репортерам петроградських часописий, що закон справді треба перестерігати, однак є конечні случаї, в яких справедливість треба пожертвувати висшим інтересам держави. Кореспонденти напирали на Добровольського, щоби він сказав, коли розпічнеть ся процес Мануйлова. Добровольський відповів, що він з сею справою не є обзнакомлений і не є всилі відповісти на питанє.

Голіцин слабий в політиці.

Князь Голіцин, теперішний премієр Росії, переговорював ся також з президентом думи, Родзянком, який питав премієра про його політичну програму. Голіцин на запити Родзянка давав вимінаючі відповіди.

В Петрограді говорить ся дуже богато про причини, які спричинили упадок прем. Трепова. Говорять приміром, що Трепов зараз по іменованю Добровольського заявив офіціяльно, що він з Добровольським не буде тримати руки і не стерпить його в раді мінїстрів. Небавом по сім Трепов зрезиґнував.

Мілюков утїкає з Петрограду.

Останні вісти з Росії, які наспіли тут із Франції, говорять, що провідник партії конституційних демократів, посол до думи Павло Мілюков, утїк ночию з Петрограду.

Загальні відносини в Росії.

Один норвеський купець, який довший час перебував в Росії, а тепер повернув назад до Норвеґії, оповів кореспондентам копенгаґскої часописи „Екстрабладет" дещо про внутрішні відносини в Росії.

Він каже, що більша часть населеня Росії терпить з причини господарських недостач. **Срібні або мідяні гроші щезли. Їх заступлено почтовими марками, які значно зменьшили вартість російських гроший.**

Звичайний мужеський капелюх коштує 18 рублїв. Кругом запанувала страшна нужда. Через чотири дні в тижни не вільно їсти мяса, але і в прочі дни нема нїщо доброго зїсти. Дуже велика недостача хлїба і цукру. Жінки, без ріжниці чи бідні чи богаті, що дня облягають пекарнї, яких стереже поліція. **Міста переповнені калїками, з котрих більша часть живить ся жебраним хлїбом.** В петроградських робітничих кругах запанувало велике убожество. В очи впадають анґлїйські і французькі офіцири, яких всюди повно. Вони удержують лад в російській державі. Анґлїйський і французький капітал загорнув у свої руки цїле російське господарство. Довжезні ряди молодців приїзджають до міст, аби відти удати ся на боєву лїнію.

Демонстрації робітників в Петрограді.

До швайцарської часописи „Швайц. Прес-Телеграф" доносять з достовірного жерела, що 17. жовтня (ст. ст.), в річницю наданя конституції в Росії, робітники Петрограду збирали ся товпами і устроювали на улицях демонстрації. Відділи жовнїрів, мимо острого наказу зі сторони правительственних властий, не хотїли стрїляти до демонструючої товпи. З тої причини около 100 жовнїрів сейчас віддано під воєнний суд. Дня 25. жовтня (ст. ст.) демонстрації робітників знова повторили ся. Демонстранти підносили оклики в честь мира.

Антін Чехов.

Прішібєєв.

— Під-офіцир Прішібєєв! Ви обжалувані за те, що 3. вересня сього року обидили словами й ділом волостного поліцая Жигіна, волостного писаря Аляпова, соцького Ефімова і присяжних Іванова й Ґаврилова і ще шістьох селян, при чім перших трох ви обидили підчас їх служби. Чи признаєтесь до вини?

Прішібєєв зморщений капраль з колючим лицем, випрямившись відповідає захриплим, придушеним голосом, рубаючи слово за словом наче коменду:

— Ваше високородіє, пане мировий судіє! Значить, по всім параґрафам закона виходить причина давати осуд про всяку обставину у взаїмности. Не я винен, а всї инші. Ціла отся справа пійшла через, царство йому небесне, мертвого трупа. Іду я, було се третього, з жінкою Анфісою поволи, благородно, і дивлюсь — стоїть на березї товпа ріжного народа людий. По якому слушному праву народ тут зібрав ся? — питаю. По що? Хиба в законї сказано, щоб нарід табуном ходив? Кричу: розійтись! Зачав розбивати глоту, щоб розходились до дому, приказав соцькому гнати в карок...

— Позвольте лиш, ви прецїнь не волостний поліцай, не староста, — хиба се до вас належить розганяти людий?

— Не до нього! Не до нього! — чути голоси з ріжних кутів судової кімнати. — Жити не дає він, ваше високородіє! Пятнайцять лїт від нього терпимо! Як вернув ся з війска, так від сього часу, хоч з села тїкай. Всїх замучив!

— Справдї так, ваше високородіє! — каже сьвідок староста. — Цілою громадою на нього скаржимо ся. Жити з ним неможливо! Чи з образами ходимо, чи весїлє, чи скажім випадок де який трафить ся, всюди він кричить, галасує, все порядок заводить. Хлопців за уха торгає, за жінками підглядає, аби що не зайшло, зовсїм наче свекор який... Якосьто по хатах ходив, наказував, аби пісень не співали і щоб сьвітла не сьвітили. Закона, каже, такого нема, аби пісень співати.

— Почекайте, ви ще встигнете зложити своє зізнанє, — каже мировий: — а тепер нехай Прішібєєв говорить далї. Говоріть, Прішібєєв!

— Слухаю! — хрипить капраль. — Ви, ваше високородіє, були ласкаві говорити, що се не до мене належить розганяти людий... Добре... А як що непорядок? Хиба можна допустити, щоб люди дива виробляли? Де се в законї виписано, щоб народови волю давати? Я не можу позволити. Як що я не буду їх розганяти й пильнувати, то хтож буде? Ніхто не знає правдивого ладу, в цїлім селї тільки я оден, можна сказати, ваше високородіє, знаю, як поводитись з людьми простого стану, і, ваше високородіє, я можу все розуміти. Я не мужик, я підофіцир, вислужений каптенармус*), в Варшаві служив, в штабі, а опісля, будьте ласкаві довідатись, коли вийшов з війска був в огневій сторожі, а опісля задля слабости хороби виступив з огневої сторожі й два роки служив за швайцара в клясичній мужеській проґімназії... Усї порядки знаю. А мужик — простий чоловік, він нічого не розуміє і має мене слухати, бож для його же добра. Возьмім хочби сю справу на приклад... Розганяю я людий, а на березї на пісочку утоплений труп мертвого чоловіка. З якої підстави, питаю, він тут лежить? Хиба се порядок? Від чого волостний поліцай? Чому, ти, кажу, поліцаю, не даєш знати властям? Може сей утоплений небіщик сам утонув, а може тут справа Сибірею пахне. Може тут кримінальне убийство... А поліцай Жигін ніякої уваги, тільки папіроску курить. „Що се, каже, у вас за правитель такий? Відки він у вас, каже, такий взяв ся? Хиба ми без нього, каже, не знаємо нашого поведеня?" Значить, кажу, ти не знаєш сякий-такий дурню, коли тут стоїш і без уваги. „Я, каже, ще вчера дав знати становому приставу? По якому параґрафу звода законів? Хиба в таких справах, коли утоплені, або повішені, і инші тому подібні — хиба в таких справах становий що може? Тут, кажу, справа карна, цивільна... Тут, кажу, чим борший посилати штафету пану слїдчому й судіям. І що поперед усього ти мавби списати протокол і післати пану мировому судії. А він, поліцай, лиш слухає й сьмієть ся. І мужики також. Всї сьміялись, ваше високородіє. Під присягою можу зізнати. І сей сьміяв ся, і ось той, і Жигін сьміяв ся. Чому ви, кажу, зуби сушите? А поліцай і каже: „До мирового судії, каже, такі справи не належать". Від сих от слів на мене горячка ударила. Поліцаю, ти-ж говориш се? — звертаєть ся капраль до Жигіна.

— Говорив.

— Всї чули, як ти се при всїм простім народї: „До мирового судії такі справи не належать". Всї чули, як се ти... На мене, ваше вискородіє, горячка вдарила, я навіть злякав ся. Повтори, кажу, повтори, сякий-такий, що ти сказав! Він знов ті самі слова... Я до нього. Якже, кажу, ти можеш так обясняти про пана мирового судію? Ти поліцийний урядник, та проти власти? Ґа? Та ти, кажу, знаєш, що пан мировий судія, коли схоче, може тебе за такі твої слова до ґуберніяльного жандармського заряду з причини твого підозрілого поведеня? Чи ти знаєш, кажу, куди тебе за такі політичні слова може загнати пан мировий судія? А старшина каже: Мировий, каже, поза свій обсяг дальше нічого означити не може. Тільки дрібні справи до нього належать". Так і сказав, всї чули... Якже ти, кажу, сьмієш власть нищити? Ну, кажу, зі мною жартів не жартуй, а то зле буде. Бувало, в Варшаві, або коли служив за швайцара в мужеській клясичній проґімназії, то як лиш зачую які невідповідні слова, так заглядаю на улицю, чи не видно жандарма; ходи, кажу, сюди, кавалєру, — і все йому мельдую. А тут на селї кому скажеш?... Злість мене взяла. Досадно стало, що нинішні люди забувають ся в самоволї й непослуху, я замахнув ся і... розумієть ся, не то щоб сильно, а так, правильно, легонько, аби він не сьмів про ваше високородіє такі слова говорити... За старшиною обстав поліцай. Я, отже й поліцая... І пішло... Роззлостив ся я, ваше високородіє, ну, та й не можна так, щоб не побити. Коли дурного чоловіка не вибєш, то твій гріх. Особливо, як що за справу... коли непорядок...

— Почекайте! За непорядком є кому слїдити. На те є поліцай, староста, соцький...

— Поліцай всього не годен доглянути, та й поліцай не розуміє сього, що я розумію...

— Алеж зрозумійте, що се не до вас належить!

— Що? Як не до мене? Дивно... Люди чорт зна', що роблять, а тут, не до мене належить! Щож я буду хвалити їх чи як? Вони скаржать ся вам, що я забороняю пісень співати... Та що гарного у тих піснях? Замісць того, щоб до якої роботи взяти ся, вони пісні... А ще взяли собі моду при сьвітлї сидїти. Спати йти треба, а в них розмови й сьміхи. У мене се записано!

— Що у вас записано?

— А хто при сьвітлї сидить.

Прішібєєв витягає з кишені затовщений папірець, закладає окуляри й читає:

— Селяни, що при сьвітлї сидять: Іван Прохоров, Сава Мікіфоров, Петро Петров. Салдатка Шустрова вдова жиє в розпустнім беззаконію з Семеном Кісловим. Іґнат Сверчок займає ся ворожбицтвом, і жінка його Мавра є відьма, ходить по ночи доїти чужі корови.

— Досить! — каже судія й зачинає переслухувати сьвідків.

Капраль Прішібєєв підносить окуляри на чоло й зі здивованєм дивить ся на мирового, котрий очевидно не за ним. Його витріщені очи блищать ся, ніс стає яскраво-червоний. Споглядає він на мирового, на сьвідків і ніяк не може зрозуміти, чому се мировий такий роздратований, і чому з усїх кутків салї чути то нарікання, то здержуваний сьміх. Не зрозумілий для нього й засуд: на місяць арешту!

— За що! — каже він розкладаючи в здивованю руками. — По якому закону?

І йому ясно, що сьвіт змінив ся і що жити на сьвіті вже ніяк не можливо. Темні, понурі гадки опановують його. Але вийшовши з салї й побачивши мужиків, що стоять гуртом і про щось говорять, він по привичці, котрої вже опанувати не може випрямившись кладе руки по собі і кричить захриплим, злим голосом:

— Люди, розходитись! Не пхатись! До дому!

*) Підофіцер від господарства компанії.

КОЛИ ЧОЛОВІК СТАРІЄТЬ СЯ.

Коли чоловік старієть ся?

Кілько разів сьвяткуємо роковини наших уродин, говоримо звичайно, що наближаємось до гробової дошки.

Колиж властиво чоловік починає старіти ся?

Ріжні люди старіють ся в ріжнім віцї. Сїдоголовим старцям видаєть ся часто, що вони є молоді, коли противно, деяким молодим людям видаєть ся, що вони старіють ся.

В часах анґлїйського письменника Шекспіра уважали старим чоловіка по сорок лїтах, а навіть вчаснійше, залежно від того, яке було його житє.

Валтер Скат в пятьдесятім роцї житя уважав себе зовсїм старим.

Монтейн усунув ся з публичного житя в шістьдесятім роцї, щоби решту своїх днїв провести у тишині і спокою.

Др. Самуїл Джансон доказував, що чоловік починає старіти ся по скінченю трийцяти лїт.

Фізіольоґи доказують, що старість усїх животин ссучих, з виїмком чоловіка, залежить від його росту, помноженого через пять. І так пес доростає до двох стіп, отже жиє десять лїт, кінь росте до пяти стіп, отже жиє двайцять пять лїт.

Чому Скат, Монтейн і Джансон уважали себе старцями, коли вони були молодими?

Відповідь на се одинока: вони уважали себе за старців і яко такі поступали.

Вілям Джеймс, великий фізіольоґ, звик був говорити, що більшість мущин стає старцями в дайцять-пятім роцї житя.

Під деякими зглядами він мав слушність. Бо в тім віцї більшість мущин здаєть ся бути вдоволена зі своїх становищ і заробітків. Вони не поглядають в будучність, не журять ся про лучше платні становища, є вдоволені з того, що мають, і яко таких треба їх уважати старцями.

Без огляду на се, в якім віцї починає чоловік журити ся, він стаєть ся старцем.

Великі люди ніколи не старіють ся.

Бісмарк доверпшв найбільших вчинків у віцї сїмдесяти лїт.

Тітіян, славний маляр, прожив девятьдесять девять лїт, а працював майже до послїдної хвилї свого житя.

Ґете, німецький письменник, в вісїмдесятім роцї скінчив найгарнїйший свій твір, „Фавст", а Ґледстон по скінченю сїмедесяти семи лїт розпочав вчити ся чужих язиків.

Астроном Ляпляс працював до послїдної хвилї житя, а умираючи в віцї сїмдесяти лїт, закликав: „Ми дуже мало вміємо; кілько то нам ще треба вчити ся!"

Отсе докази, коли чоловік є властиво старий.

Ляпляс в сїмдесять-осьмім роцї умер молодим. В цїлім своїм житю він не був задоволений, постійно збогачував своє знанє, нарікаючи, що так мало вміє.

Доки чоловік думає, доки працює умом, стремить до здобутя знаня, думає про лучшу будучність, доти він молодий. Колиж зачне думати, що все вже знає, коли є зі всего задоволений, з тою хвилею стає старим. Старцями можуть бути молоді люди в віцї двайцять пять лїт; молодиками — люди навіть у вісїмдесяти роках. Старість починаєть ся з хвилею, коли чоловік стає вдоволений зі всего, що його окружає, коли більше не хоче над собою працювати.

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ, А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.